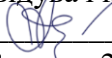

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Катерина ПЕТРОВСЬКА
“27” липня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів II рівня вищої освіти

III 02
ТРЕНДСПОТТІНГ В СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ
(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 231 Соціальна робота
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»
(назва освітньо-професійної програми)

Спеціалізація управління соціальними закладами
(назва спеціалізації)

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
(назва факультету)

Робоча програма навчальної дисципліни «Трендспоттінг професійного розвитку фахівця із соціальної роботи» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота
(код і назва спеціальності)

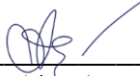
Освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка»

Розробник:

Попова Анастасія Сергіївна, доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка» та схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти від “27” липня 2022 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри
соціальної роботи та інклюзивної освіти

_____ (підпис)

(Катерина ПЕТРОВСЬКА)
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

_____ (підпис)

(Ольга ГУРЕНКО)
(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>23 Соціальна робота</u> (шифр і назва)	<u>Обов'язкова/</u> (за вибором)	
	Спеціальність <u>231 Соціальна робота</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
Мова навчання: українська		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,2 самостійної роботи здобувача ВО– 5,4	Освітній ступінь: <u>магістр</u>	10	4
		Практичні, семінарські	
		8	2
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		72	84
		Індивідуальні завдання: 10,2	
Вид контролю: залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 18/72 (20%/ 80%)

для заочної форми навчання – 6/84 (7 % / 93%)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Трендспоттінг в соціальній роботі» є надання майбутнім фахівцям із соціальної роботи теоретичних знань та формування практичних навичок у пошуку трендів в сфері соціальної роботи задля успішного професійного майбутнього.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- розкрити сутність трендспоттінгу як передумови успішності професійного майбутнього фахівця із соціальної роботи, забезпечення його конкурентоздатності;
- сформувані практичні навички пошуку трендів у сфері соціальної роботи задля професійного саморозвитку та досягнення конкурентоздатності майбутніх соціальних працівників.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетенції	Результати навчання
1.	ЗК-8	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПРН-13 Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.
2.	СК-4	Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи.	ПРН-16 Розробляти соціальні проекти на високопрофесійному рівні.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Трендспоттінг як основа прогнозування професійного майбутнього фахівця із соціальної роботи

1.1.-1.2. Теоретико-практичні засади трендспоттінгу у професійній діяльності фахівця із соціальної роботи

Поняття „тренд”. Роль трендів у прогнозуванні розвитку різних сфер життєдіяльності людини та суспільства. Поняття „професійне майбутнє” та основні способи прогнозування професійного майбутнього сучасних фахівців. Роль трендспоттінгу в прогнозуванні професійного майбутнього. Трендспоттінг як процес моніторингу, виявлення трендів. Трендхантинг як збір інформації в середовищі потенційних споживачів. Основні інструменти трендхантингу.

Тема 2. Основні тренди в соціальній роботі та соціально-педагогічній діяльності

2.1.-2.2. Тренди соціальної роботи у XXI столітті

Тренди у професійній діяльності фахівця із соціальної роботи. Тренди в освіті і соціально-педагогічній діяльності. Форсайт як комплексний підхід прогнозування трендів у соціальній роботі. Професії майбутнього. Фріланс як тренд трудової зайнятості. Прекаризація сучасного ринку праці.

Тема 3. Конкурентоздатний фахівець соціальної сфери у XXI столітті: основні вимоги та шляхи досягнення

3.1.-3.2. Конкурентоздатність фахівця із соціальної роботи

Поняття „конкуренція”, „конкурентоздатність особистості”. Основні вимоги до конкурентоздатного фахівця у XXI ст. Внутрішні та зовнішні чинники досягнення конкурентоздатності майбутніх фахівців. Основні напрями діяльності з підвищення власної конкурентоспроможності.

Тема 4. Тренди професійного спілкування у діяльності фахівця із соціальної роботи

4.1.-4.2. Культура мережевого спілкування сучасного фахівця. Нетворкінг.

Культура мережевого спілкування. Нетворкінг як сучасний тренд професійного спілкування. Правила нетворкінгу. SMM нетворкінг.

Тема 5. Форми та методи проєктування професійної кар’єри.

5.1.-5.2. Стратегія і тактика побудови кар’єри

Поняття „кар’єра”. Класифікації кар’єр. Моделі кар’єрного розвитку професіоналів. Етапи кар’єрного розвитку. Стратегія і тактика побудови кар’єри. Самоменеджмент у контексті побудови власної кар’єри

Тема 6. Персональний бренд та само презентація у діяльності фахівця із соціальної роботи

6.1. -6.2. Персональний бренд на ринку праці: сутність та умови створення

Персональний бренд сучасного фахівця. Технології створення персонального бренду. Самопрезентація в професійному середовищі: сутність, функції. Технології самопрезентації. Методи самопрезентації. Резюме. Мотиваційний лист. Співбесіда. Візитка. Самопрезентація у віртуальному середовищі.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб.	інд.	С.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Трендспоттінг як основа прогнозування професійного майбутнього фахівця із соціальної роботи												
1.1.-1.2. Теоретико-практичні засади трендспоттінгу у професійній діяльності фахівця із соціальної роботи	15	2	-			13	15	2	-			13
Разом за темою 1	15	2	-			13	15	2	-			13
Тема 2. Основні тренди в соціальній роботі та соціально-педагогічній діяльності												
2.1.-2.2. Тренди соціальної роботи у XXI столітті	15	2	2			11	15	2	-			13
Разом за темою 2	15	2	2			11	15	2	-			13
Тема 3. Конкурентноздатний фахівець соціальної сфери у XXI столітті: основні вимоги та шляхи досягнення												
3.1. -3.2. Конкурентноздатність фахівця із соціальної роботи	15	2	2			11	15	-	-			15
Разом за темою 3	15	2	2			11	15	-	-			15
Тема 4. Тренди професійного спілкування у діяльності фахівця із соціальної роботи												
4.1.-4.2. Культура мережевого спілкування сучасного фахівця.	15	-	2			13	15	-	-			15
Разом за темою 4	15	2	2			13	15	-	-			15
Тема 5. Форми та методи проектування професійної кар'єри												
5.1.-5.2. Стратегія і тактика побудови кар'єри	15	2	-			13	15	-	2			13
Разом за темою 5	15	2	-			13	15	-	2			13
Тема 6. Персональний бренд та само презентація у діяльності фахівця із соціальної роботи												
6.1. -6.2. Персональний бренд на ринку праці : сутність та умови створення	15	2	2			11	15	-	-			15
Разом за темою 6	15	2	2			11	15	-	-			15
Усього годин	90	10	8			72	90	4	2			84

5. Теми лекцій

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1	<i>Трендспоттінг як основа прогнозування професійного майбутнього фахівця із соціальної роботи</i>	2	2
1.1.- 1.2.	<p>Теоретико-практичні засади трендспоттінгу у професійній діяльності фахівця із соціальної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття „тренд”. 2. Роль трендів у прогнозуванні розвитку різних сфер життєдіяльності людини та суспільства. 3. Поняття „професійне майбутнє” та основні способи прогнозування професійного майбутнього сучасних фахівців. 4. Роль трендспоттінгу в прогнозуванні професійного майбутнього. 5. Трендспоттинг як процес моніторингу, виявлення трендів. 6. Трендхантинг як збір інформації в середовищі потенційних споживачів. 7. Основні інструменти трендхантингу. 	2	2
2.	<i>Основні тренди в соціальній роботі та соціально-педагогічній діяльності</i>	2	2
2.1.- 2.2.	<p>Тренди соціальної роботи у XXI столітті</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Тренди у професійній діяльності фахівця із соціальної роботи. 2. Тренди в освіті і соціально-педагогічній діяльності. 3. Форсайт як комплексний підхід прогнозування трендів у соціальній роботі. 4. Професії майбутнього. 5. Фріланс як тренд трудової зайнятості. 6. Прекаризація сучасного ринку праці. 	2	2
3.	<i>Конкурентоздатний фахівець соціальної сфери у XXI столітті: основні вимоги та шляхи досягнення</i>	2	-
3.1.- 3.2.	<p>Конкурентоздатність фахівця із соціальної роботи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття „конкуренція”, „конкурентоздатність особистості”. 2. Основні вимоги до конкурентоздатного фахівця у XXI ст. 3. Внутрішні та зовнішні чинники досягнення конкурентоздатності майбутніх фахівців. 4. Основні напрями діяльності з підвищення власної конкурентоспроможності. 	2	-

5.	Форми та методи проектування професійної кар'єри	2	-
5.1.- 5.2.	Стратегія і тактика побудови кар'єри 1. Поняття „кар'єра”. 2. Класифікації кар'єр. 3. Моделі кар'єрного розвитку професіоналів. 4. Етапи кар'єрного розвитку. 5. Стратегія і тактика побудови кар'єри. 6. Самоменеджмент у контексті побудови власної кар'єри.	2	-
6.	Персональний бренд та само презентація у діяльності фахівця із соціальної роботи	2	-
6.1.- 6.2.	Персональний бренд на ринку праці : сутність та умови створення 1. Персональний бренд сучасного фахівця. 2. Технології створення персонального бренду. 3. Самопрезентація в професійному середовищі: сутність, функції. Технології самопрезентації. 4. Методи самопрезентації. Резюме. Мотиваційний лист. Співбесіда. Візитка. 5. Самопрезентація у віртуальному середовищі.	2	-
Усього		10	4

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	2.		
2.	Основні тренди в соціальній роботі та соціально-педагогічній діяльності	2	-
2.1.-2.2.	Фріланс як тренд трудової зайнятості в майбутньому 1. Поняття „фріланс”. Соціокультурні чинники виникнення фрілансу як виду трудової зайнятості. 2. Фріланс як філософія та спосіб життя у XXI ст. 3. Переваги фрілансу як способу трудової зайнятості. 4. Ризики фрілансу. 5. Особливості пошуку та організації роботи фрілансера. 6. Фріланс у соціальній роботі та соціально-педагогічній діяльності.	2	-
3.	Конкурентноздатний фахівець соціальної сфери у XXI столітті: основні вимоги та шляхи досягнення	2	-
3.1.-3.2.	Професійні деформації фахівця : шляхи попередження та подолання 1. Поняття „професійна деформація”, „професійна деструкція”, „професійна криза”.	2	-

	<ul style="list-style-type: none"> 2. Психологічні детермінанти професійної деформації особистості. 3. Причини професійної деформації особистості. 4. Професійний стрес і технології ресурсозбереження. 5. Види професійних криз. 6. Синдром емоційного вигорання. 7. Форми й методи попередження та подолання професійних деформацій фахівця. 		
4.	<i>Тренди професійного спілкування у діяльності фахівця із соціальної роботи</i>	2	-
4.1.-4.2.	Соціальні мережі у професійній діяльності соціального працівника <ul style="list-style-type: none"> 1. Правила нетворкінгу онлайн і офлайн. 2. SMM нетворкінг. 	2	-
5.	<i>Форми та методи проектування професійної кар'єри</i>	-	2
5.1.-5.2.	Самоменеджмент як тренд успішності майбутніх фахівців <ul style="list-style-type: none"> 1. Професійна успішність: зміст та чинники досягнення. 2. Поняття „самоменеджмент”. 3. Міфи про самоменеджмент. 4. Функції самоменеджменту. 5. Складники процесу самоменеджменту. 6. Основні напрямки самоменеджменту. 7. Технології цілепокладання та самоорганізації. 8. Технології тайм-менеджменту. 	-	2
6.	<i>Персональний бренд та само презентація у діяльності фахівця із соціальної роботи</i>	2	-
6.1.-6.2.	Методи самопрезентації. <ul style="list-style-type: none"> 1. Резюме. 2. Мотиваційний лист. 3. Співбесіда. 4. Візитка. 5. Самопрезентація у віртуальному середовищі. 	2	-
Усього		8	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1.	Вплив глобалізації на розвиток трендів в освіті і професійній діяльності <ul style="list-style-type: none"> 1. Глобалізація та трендспоттінг. 2. Міжнародні організації, що досліджують тренди у 	13	13

	різних сферах діяльності. 3. Міжнародні організації з глобального прогнозування.		
2.	Форсайт як спосіб моделювання успішного професійного майбутнього. 1. Приклади в різних галузях виробництва й соціальної сфери. 2. Інтернет-ресурси з проблем форсайту. 3. Пошук трендів за допомогою форсайт-сесій.	11	13
3.	Психолого-педагогічні засади успішності професіонала 1. Буденні (життєві) та психологічні уявлення про працю та професійну діяльність. 2. Психологічні особливості взаємодії особистості та професії. 3. Психофізіологія професійної діяльності. 4. Психологічний захист у професійній діяльності.	11	15
4.	Тренди професійного спілкування у діяльності соціального працівника 1. Сучасна професійна комунікація соціального працівника. 2. Психолого-педагогічні засади мережевого спілкування. 3. Проблеми сленгу у мережевому спілкування.	13	15
5.	Теоретико-психологічні засади успішності професіонала 1. Психолого-педагогічні засади успішності професіонала. 2. Лідерство як складник професійної успішності. 3. Теорії лідерства. 4. Форми й методи розвитку лідерських якостей.	13	13
6.	Креативність у структурі успішності майбутніх фахівців. 1. Сучасні психолого-педагогічні теорії креативності. 2. Креативність у діяльності фахівця із соціальної роботи. 3. Поняття „креативний клас”.	11	15
Усього		70	84

8. Індивідуальні завдання

1. Напишіть есе на тему: «Вплив глобалізації, інтеграції та інтернаціоналізації на соціальну роботу та систему професійної підготовки».
2. Запропонуйте 1-2 професії найближчого майбутнього з урахуванням нових трендів на ваш вибір з урахуванням Вашого фаху. Представте їх змістовну характеристику, визначте необхідні професійні якості спеціаліста (у форматі Power Point).
3. Запропонувати види фріланс діяльності для фахівця із соціальної роботи з посиланням на конкретні ресурси пошуку роботи у фріланс мережах. Робота в онлайн-режимі у пошукових системах і виконання фріланс завдань (результати діяльності представити у форматі Power Point).

4. Зробити SWOT-аналіз своїх сильних та слабких сторін як фахівця на ринку праці та підібрати програму підвищення власної конкурентоздатності на ринку праці.
5. Розробити нетворкінг стратегію для досягнення власної професійної мети.
6. Розробити сценарій та провести форсайт-сесію на актуальну тематику в контексті майбутньої професійної діяльності (групова робота).

9. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда (вступна, бесіда-повторення); наочні (ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту); практичні: (вправи, моделювання життєвих ситуацій); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю).

10. Засоби діагностики успішності навчання

Усне індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда, аналітичні звіти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень тощо.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота						Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	Залік	Сума		
Тема 1		Тема 2		Тема 3						
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2				50	100
25		25		25						
Тема 4		Тема 5		Тема 6						
4.1	4.2	5.1	5.2	6.1	6.2					
25		25		25						

Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль¹)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
1	Тема 1.		
1.1.	Виконання самостійної роботи до теми 1: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 – 10	0 – 10
1.2.	Виконання ІНДЗ до теми 1	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 1		25 балів	
Тема 2			
2.1.	Відповідь на семінарському занятті	0 – 5	-
2.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-

¹ Детальний розподіл балів та критерії оцінювання до кожного виду робіт представлені у «Системі оцінювання» та розміщені на електронній платформі підтримки навчання Moodle БДПУ

2.3.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 – 5	0 – 10
2.4.	Виконання ІНДЗ до теми 2	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 2		25 балів	
Тема 3			
3.1.	Відповідь на семінарському занятті	0 - 5	-
3.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
3.3.	Виконання самостійної роботи до теми 3: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 - 5	0 - 10
3.4.	Виконання ІНДЗ до теми 3	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 3		25 балів	
Тема 4			
4.1.	Виконання самостійної роботи до теми 4: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 – 10	0 – 10
4.2.	Виконання ІНДЗ до теми 4	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 4		25 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті	-	0 - 5
5.2.	Доповнення на семінарському занятті	-	0 - 2
5.3.	Виконання самостійної роботи до теми 5: - Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 – 10	0 – 5
5.4.	Виконання ІНДЗ до теми 5	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 5		25 балів	
Тема 6			
6.1.	Відповідь на семінарському занятті	0 - 5	-
6.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
6.3.	Виконання самостійної роботи до теми 6: Опрацювання теоретичних питань та опитування за ними;	0 - 5	0 - 10
6.4.	Виконання ІНДЗ до теми 6	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 6		25 балів	

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів² – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік)).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;

n – кількість залікових кредитів;

50 балів – екзамен або залік.

² Мінімальний допуск до екзамену здобувача можливий за умови набрання ним 25 балів за виконанні роботи протягом семестру.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
1-34	F

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Трендспоттінг професійного розвитку фахівця із соціальної роботи» для здобувачів денної та заочної форм навчання.
2. Навчальні мультимедійні презентації.
3. Навчальні фільми.

13. Рекомендована література

Базова:

1. Алексеева О. Р. Трендспоттинг та професійне майбутнє сучасного фахівця : навчально-методичний посібник / О. Р. Алексеева. - Старобільськ, 2017. - 120 с.
2. Бхаргава Р. Не очевидно. Как выявляют тренды раньше других / Роит Бхаргава. – М. : Манн, Иванов и Фербер, 2016. 126 с.
3. Зак Д. Нетворкинг для интровертов / Девора Зак ; пер. с англ. Е. Бузниковой. 2-е изд. М. : Манн, Иванов и Фербер, 2016. 203 с.
4. Кириченко В. В. Психологічні основи професійної адаптації та вибору професії : навч. посібник / В. В. Кириченко. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 110 с.
5. Найдюнов М. І. Психологія престижності професій : монографія / М. І. Найдюнов. - Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с
6. Побудова кар'єри : навч.-метод. посіб. / О. В. Мельник, О. Л. Морін, Л. А. Гуцан, І. І. Ткачук, О. М. Пархоменко, З. В. Охріменко, Т. С. Попова, М. В. Лузан; за ред. О. В. Мельника. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2017. 172 с

7. Соціально-психологічні чинники престижності професій: підготовка молоді до активного самоздійснення на сучасному ринку праці : електронний навчальний посібник / М. І. Найдъонов та ін. К., 2018. 515 с.
8. Чинники успішного працевлаштування за фахом : навчальний посібник / колектив авторів ; заг. редакція О.І. Драган. К. :Кафедра, 2017. 308 с.
9. Шукаємо роботу ефективно : посібник на допомогу студентам та випускникам / Укладач Оксана Пендерецька. Чернівці : Книги - XXI, 2016. 56 с.URL: <http://www.uck.chnu.edu.ua/wp-content/uploads/2013/03/looking-for-work.pdf>
10. Ястремська О. М. Бренд-менеджмент / О. М. Ястремська; Харків. нац. економ. ун-т. Х. : ХНЕУ, 2019. 163 с.

Допоміжна:

1. Зеер Э.Ф. Психология профессионального развития / Э.Ф.Зеер. М.: Издат центр „Академия”, 2009 . 240 с.
2. Кокун О. М. Психологія професійного становлення сучасного фахівця : монографія / О. М. Кокун. К. : ДП „Інформ.-аналіт. агенство”, 2012. 200 с.
3. Комунікативна складова професійної діяльності соціального працівника з клієнтом : ,Щолинська, О. Г. Карпенко, В. С. 2013. 87 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Психологія професійної комунікації : навчальний посібник / Л. Е. Орбан-Лембрик. Чернівці : Книги - XXI, 2010. 528с.
5. Рибалка В. В. Психологія та педагогіка праці особистості: від обдарованості дитини до майстерності дорослого : посібник / В. Рибалка. К. : Інститут обдарованої дитини, 2014. 220 с.
6. Рябых А. Персональный бренд. Создание и продвижение / Андрей Рябых, Ника Зебра. М., 2014. URL: <http://www.ex.ua/94526201>
7. Синдром „професійного вигорання” та професійна кар'єра працівників освітніх організацій: гендерні аспекти / За наук. ред. Д. Максименка, Л. М. Карамушки, Т. В. Зайчикової. К. : Міленіум, 2006. 368 с.
8. Сурякова М. В. Технологія кар'єри : навч. посібник / М. В. Сурякова. Дніпропетровськ: НМетАУ, 2011. 70 с.
9. Хэмел Г. Манифест лидера. Что действительно важно сегодня / Гэри Хэмел ; пер. с англ. М. : Манн, Иванов и Фербер, 2013. 289 с.
10. Як будувати власне майбутнє: життєві завдання особистості : наук. моногр. / Титаренко Т. М., Злобіна О. Г., Лепіхова Л. А. та ін.; за наук. ред. Т. М. Титаренко. Рукопис. К., 2011. 395 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО.